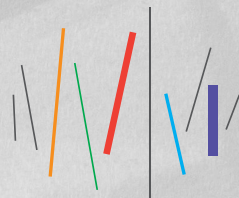

GLASNIK

Glasnik Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu

15/2023

IDIZ

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
Institute for Social Research in Zagreb

Uvodnik

Protekla je godina bila iznimno uspješna za Institut za društvena istraživanja u Zagrebu. Usvojili smo važne akte koji jamče razvoj ustanove. Slijedom novog Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti, u rujnu je usvojen novi Statut. U prosincu je Institut, kao prvi od svih znanstvenih organizacija, s Ministarstvom znanosti i obrazovanja sklopio Programski ugovor koji omogućuje nove projekte, stabilnost u poslovanju i kadrovski razvoj Instituta do 2027. godine. Proces pregovora obilježila je iznimno konstruktivna i korektna suradnja s Upravom za znanost Ministarstva.

U 2023. godini u Institutu se provodilo čak 30 znanstvenoistraživačkih projekata, od čega je 15 dobiveno na nacionalnim i međunarodnim kompetitivnim natjecajima. U 2023. uspješno su započela tri međunarodna kompetitivna znanstvena projekta (OBZOR EUROPA i CERV natjecaji). U Institutu se provodilo 7 projekata Hrvatske zaklade za znanost od kojih je jedan dobiven i započeo ove godine. Ništa manje vrijedni nisu ni ostali projekti koji su financirani iz međunarodnih i nacionalnih izvora, kao niti oni koji su provedeni u okviru programskih sredstava. U 2023. godini predane su prijave za sedam novih međunarodnih kompetitivnih znanstvenih projekata. Po prvi put se u Institutu izvodio projekt koji je financirao gospodarski subjekt, a godinu su obilježile projektne suradnje s Ministarstvom znanosti i obrazovanja, državnim institucijama, lokalnom upravom, visokoškolskim ustanovama i nevladinim organizacijama. Intenzivan projektni rad pratila je kvalitetna znanstvena produkcija te je u prošloj godini objavljeno 35 radova. U skladu sa strateškim određenjem prema objavljivanju u časopisima najviše kategorizacije, 13 znanstvenih radova objavljeno je u časopisima iz prva dva kvartila (Q1 i Q2). U prethodnoj godini znanstvenici Instituta objavili su i jednu znanstvenu monografiju, 11 znanstvenih poglavlja te niz izvještaja, studija, elaborata. Institut je u prethodnoj godini bio suorganizator dvije važ-

ne svjetske konferencije koje su privukle pažnju nacionalne i međunarodne akademske javnosti, a čiji je rad bio zanimljiv i široj javnosti. Izrazita je bila aktivnost u visokoškolskoj nastavi i u mentoriranju kandidata u visokom obrazovanju. Časopis „Sociologija i prostor“ nastavio je s kvalitetnim radom. Aktivan je bio i rad biblioteke kroz niz posebnih izdanja. Rad Instituta i njegovih radnika bio je intenzivno medijski popraćen. Rad Instituta imao je i jasne praktične i razvojne posljedice, prije svega kroz rad s mladima, utjecaj na lokalne i nacionalne politike, pohađanje predmeta Škola i zajednica te novu izvannastavnu aktivnost namijenjenu učenicama 5. i 6. razreda.

Čast nam i je i zadovoljstvo najaviti vam dva velika događaja u 2024. godini. To je godina u kojoj slavimo 60. obljetnicu djelovanja Instituta i izlazenja časopisa „Sociologija i prostor“ (ranije „Sociologija sela“). U planu je proslava 60. rođendana Instituta u travnju 2024. u Laubi održavanjem panel-diskusije na temu uloge društvenih znanosti u budućim izazovnim vremenima. Također, najavljujemo i konferenciju 6. Dani obrazovnih znanosti „Budućnost obrazovanja: novi pravci u istraživanjima i praksi“, koja će se održati od 16. do 18. 10. 2024. u prostorijama Algebre u Zagrebu. Pozivamo vas stoga da pratite naše mrežne stranice i društvene mreže i pravodobno se informirate o svim našim aktivnostima.

Ravnatelj

Dr. sc. Boris Jokić

Tekući projekti u 2023.

Međunarodni i nacionalni kompetitivni projekti

U 2023. godini IDIZ je provodio 6 kompetitivnih nacionalnih i međunarodnih projekata financiranih putem EU programa Obzor Europa i Citizens, Equality, Rights and Values te programa bilateralne suradnje Hrvatske zaklade za znanost.

Obzor Europa projekt 'Critical ChangeLab'

Projekt je usmjeren na obnavljanje odnosa između mladih i demokracije, a time i budućnosti europske demokracije 21. stoljeća. Pod vodstvom finskog sveučilišta Oulun Yliopisto Oulu projektom se nastoji potaknuti aktivno demokratsko građanstvo mladih u vremenu kada se širom Europe događa polarizacija, duboke političke podjele i opadanje povjerenja u demokraciju. Osim Instituta u projektu sudjeluje još devet europskih organizacija: Ars Electronica, University of Oulu, Trinity College Dublin, European Alternatives, University of Barcelona, LATRA, Tactical Tech, Kersnikova Institute i Waag FutureLab. Voditelj projekta za IDIZ je Boris Jokić, a IDIZ-ov projektni tim čine Zrinka Ristić Dedić, Iva Odak, Jelena Matić Bojić, Nikola Baketa i Jana Šimon. Tijekom 2023. godine osmišljen je upitnik demokratskog zdravlja formalnih i neformalnih obrazovnih institucija (Democracy Health Questionnaire – DHQ), a istim upitnikom prikupljeni su podaci više od 1 000 obrazovnih institucija u 10 europskih zemalja te je osmišljen model demokratske pedagogije, koji će se testirati kroz participativna akcijska istraživanja s mladima. Projekt Critical ChangeLab predstavljen je na NECE festivalu 2023. Više možete saznati na [mrežnoj stranici](#).

CERV projekt 'MOJ DOM. Izbjeglice, migracije i izbrisana sjećanja u razdoblju nakon ratova u bivšoj Jugoslaviji'

Glavni cilj projekta je adresiranje teškog povijesnog naslijeđa Zapadnog Balkana primjenom multidisciplinarnog pristupa. U projektu osim Instituta sudjeluje još 7 organizacija: koordinator Codici Cooperativa Sociale (Italija) te partneri Regensburg University (Njemačka), Documenta (Hrvatska), APS Lapsus (Italija), The Peace Institute (Slovenija), Maska (Slovenija) i Institut za etnologiju i folkloristiku (Hrvatska). Projekt se bavi odnosom prema prošlosti koja je istovremeno i značajna i problematična, pa i kontroverzna a ujedno ima značajnu ulogu u oblikovanju političke i društvene sadašnjosti u post-konfliktnim društvima. Projekt je usmjeren na podizanje svijesti o zajedničkoj europskoj povijesti među njezinim građanima, stavljanjem u fokus povijesnih događaja malih razmjera na lokalnoj i razini zajednice kako bi se stvorila poveznica između globalnih, kontinentalnih i lokalnih povijesti te kako bi se naglasila veza između povijesnih događaja i njihova relevantnost za današnje vrijeme. Osim usmjerenosti na prošlost, projekt bi mogao ponuditi i mogućnost rasprave o budućim proširenjima na području Zapadnoga Balkana te na području Jugoistočne Europe. Konzorcij uključen u razradu projektne ideje i njezinu implementaciju uključuje različite institucije: centre za istraživanje sjećanja, sveučilišne odjele, kazališne kuće, ustanove u području usmene povijesti i javne povijesti, obrazovne ustanove i neovisne istraživačke organizacije. Ciljne su skupine studenti, istraživači, radnici u ustanovama koje se bave sjećanjem, srednjoškolci, učitelji i edukatori, performer, građani četiriju europskih zemalja, koji su uključeni u sljedeće projektne aktivnosti: povijesno istraživanje, planiranje edukacija, didaktičku diseminaciju i javnu diseminaciju prilagođenu sadašnjosti. Institut u projektnom konzorciju vodi i organizira fokus grupe, pa je tako ukupno 80 mladih ljudi sudjelovalo u fokus grupama i istraživačkim radionicama u Hrvatskoj, Italiji i Sloveniji. IDIZ je konstruirao i protokol za provedbu

fokus grupa s mladima te su tijekom studenog i prosinca 2023. godine organizirane i provedene četiri fokus grupe u Osijeku, Vukovaru i Zagrebu s ukupno 30 mladih sudionika. Voditeljica projekta za IDIZ je Anja Gvozdanović.

CERV projekt 'Podizanje svijesti o rodno uvjetovanom kibernetičkom nasilju nad djevojčicama i ženama te stvaranje sigurnijeg online okruženja (bE-SAFE)'

Projekt je usmjeren na važnu temu podizanja svijesti i povećanja spoznaja o problemu rodno uvjetovanog kibernetičkog nasilja te na zagovaranje sveobuhvatnih odgovora iz pravca pravne regulative i javnih politika na rodno uvjetovano kibernetičko nasilje u Hrvatskoj, Španjolskoj i Portugalu, ali i na široj europskoj razini. Navedeno će se ostvariti provedbom nacionalno reprezentativnog istraživanja o rodno uvjetovanom kibernetičkom nasilju među djecom i mladima, obrazovnim stručnjacima i službenicima nadležnim za provedbu zakona; organiziranjem edukativnih programa o rodno uvjetovanom kibernetičkom nasilju za učenike i stručnjake iz osnovnih i srednjih škola te osposobljavanjem stručnjaka u podupirućim službama kao i službenika za provedbu zakona; angažmanom u opsežnim zagovaračkim aktivnostima među nadležnim institucionalnim akterima, donositeljima odluka i kreatorima javnih politika te civilnim udrugama, pokretanjem procesa izrade zakona i javnih politika vezanih za rodno uvjetovano kibernetičko nasilje na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini; te pokretanjem kampanje za podizanje svijesti. Projekt je namijenjen mladima u sustavu obrazovanja, učiteljima, stručnjacima koji rade s mladima, policijskim službenicima, socijalnim radnicima, zdravstvenim djelatnicima, stručnjacima u pravosuđu, predstavnicima lokalnih, regionalnih i nacionalnih vlasti, udrugama, stručnjacima za rodna pitanja, saborskim zastupnicima i predstavnicima tijela koja odlučuju o jednakosti. Projekt koordinira Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova RH, a ustanove partneri su CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i

istraživanje, Domine - organizacija za promicanje ženskih prava i IDIZ iz Hrvatske, Lobby Europeo de Mujeres en España- LEM España iz Španjolske i Comissão para a Cidadania e a Igualdade de Género iz Portugala. Voditeljica projekta za IDIZ je Mirjana Adamović, suvoditeljica je Anja Gvozdanović, a suradnici su Dunja Potočnik, Ratko Đokić i Dora Ranogajec.

HRZZ projekt 'YO-VID 22: Dobrobit mladih i strukture potpore prije, tijekom i nakon COVID-19 pandemije'

Utjecaj pandemije COVID-19 kao izvora brojnih potencijalnih stresnih i rizičnih čimbenika i izazova za psihosocijalni razvoj i dobrobit mladih odnedavno je predmet intenzivnog interesa i rasprava među znanstvenicima i kreatorima javnih politika, kao i unutar šire javnosti. Istraživanje se temelji na kombinaciji kvantitativne (anketa i analiza sekundarnih podataka) i kvalitativne (dubinski intervjui, fokus grupe i analiza sadržaja) metode. Taj pristup također će omogućiti uvid u funkcioniranje različitih razvojno relevantnih struktura socijalne potpore (obitelj, vršnjaci, obrazovne institucije, socijalne službe, klinike za mlade i organizacije civilnog društva) koje su bile dostupne mladima prije, tijekom i nakon pandemije, kao i uloge tih potpornih struktura u dobrobiti mladih. Projekt je predstavljen javnosti u svibnju 2023. godine u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića u Zagrebu. Projekt su predstavili voditeljica hrvatske istraživačke skupine Dunja Potočnik (IDIZ) i voditelj slovenskog istraživačkog tima Andrej Naterer (Filozofski fakultet Sveučilišta u Mariboru), uz suradnike iz Slovenije (Miran Lavrič, Suzana Košir, Vesna Godina Vuk, Danijela Lahe i Minea Rutar) i Hrvatske (Gordana Kuterovac Jagodić, Darja Maslić Seršić, Anja Gvozdanović i Iva Odak). Suradnica na projektu je Sandra Antulić Majcen (IDIZ).

Predstavljanje HRZZ projekta YO-VID 22

HRZZ projekt 'Izolirani ljudi i zajednice u Sloveniji i Hrvatskoj (ISOLATION)'

Pandemija COVID-19 u prvi je plan stavila relevantna pitanja kao što su fizička i društvena izolacija, koje su u fokusu ovoga projekta. Koristeći antropološki pristup projektom se nastoji prikazati i objasniti što znači biti izoliran. Kroz etnografska istraživanja u izoliranim i napuštenim prostorima pokazuje se kako izolacija oblikuje doživljaje izoliranosti i praznine u urbanim i ruralnim područjima među pojedincima i zajednicama u Sloveniji i Hrvatskoj. Projekt se provodi u suradnji IDIZ-a (nositelja za Hrvatsku) i Instituta za slovensku etnologiju Slovenske akademije znanosti i umjetnosti (nositelja za Sloveniju). Voditeljica projekta za IDIZ je Lana Peternel, a suradnica je Nikolina Hazdovac Bajić. Voditelj slovenskog tima je Dan Podjed. Ove godine u sklopu projekta provedena su etnografska istraživanja u Sloveniji i Hrvatskoj na ukupno deset lokacija. Također, projektni tim organizirao je u sklopu mreže primijenjenih antropologa Europskog udruženja socijalnih antropologa (EASA) konferenciju „Why the World Needs Anthropologists – The Power of Isolation“ u suradnji s više međunarodnih i domaćih znanstvenih institucija. Na konferenciji je sudjelovalo dvjestotinjak sudionika iz Hrvatske i svijeta, a održana je u Supetru na otoku Braču.

Terensko istraživanje u sklopu HRZZ projekta ISOLATION

HRZZ projekt 'Kvaliteta života u stambenim naseljima iz socijalističkog i postsocijalističkog razdoblja: komparativna analiza između Slovenije i Hrvatske (HESC)'

Projektom su istraživana stambena naselja u Sloveniji i Hrvatskoj i to usporedbom kvalitete života stanovnika socijalističkih, odnosno postsocijalističkih naselja. U zadnjoj godini projekta obavljena je diseminacija dobivenih rezultata istraživanja kroz javnu prezentaciju rezultata te pisanje i objavu znanstvenih i stručnih radova. Rezultati istraživanja objedinjeni su u stručnoj studiji **‘Osnovni pregled rezultata o kvaliteti života u stambenim naseljima iz socijalističkog i postsocijalističkog razdoblja u Hrvatskoj i Sloveniji’** objavljenoj u IDIZ-ovoj Biblioteci Posebna izdanja. Voditeljica i članovi tima predstavili su rezultate projekta na četiri znanstvene konferencije, tri međunarodne i jednoj nacionalnoj (ENHR 2023 godišnja konferencija u Lodzu, Poljska, REAL CORP 2023 u Ljubljani, Slovenija, 26. Dani Ramira i Zorana Bujasa u Zagrebu i na sociološkoj HSD konferenciji u Splitu, Hrvatska), te su kroz više izlaganja rezultati predstavljeni hrvatskoj i europskoj znanstvenoj javnosti. Voditeljica hrvatske stručne skupine je Anđelina Svirčić Gotovac, a slovenske Richard Sendi. Suradnici iz IDIZ-a su Jelena Zlatar Gamberožić, Ratko Đokić, Mirjana Adamović i Anamaria Klasić.

Tim HRZZ projekta HESC

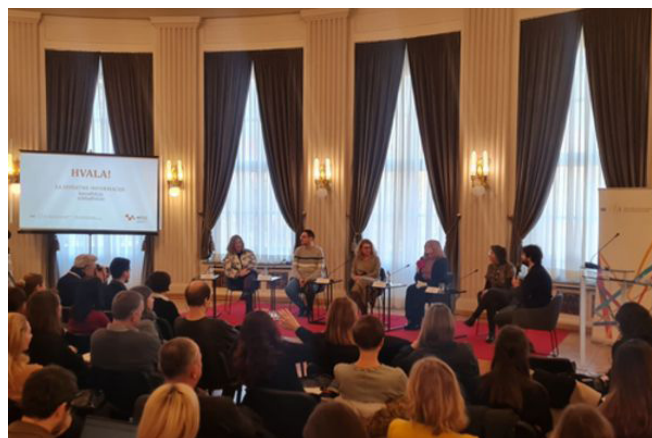
Projekti Hrvatske zaklade za znanost

Ove smo godine provodili ukupno 4 projekta financirana sredstvima Hrvatske zaklade za znanost (HRZZ).

HRZZ projekt 'Promjene u organizaciji procesa odgoja i obrazovanja uzrokovane COVID-19 pandemijom: učinci na obrazovna iskustva, dobrobit i aspiracije učenika u Republici Hrvatskoj (EWChange)'

Projektom su istraživane promjene u hrvatskom obrazovanju nastale kao posljedica pandemije. Naglasak je stavljen na obrazovne i psihosocijalne učinke tih promjena na učenike, osobito na promjene njihovih obrazovnih iskustava, dobrobiti i obrazovnih aspiracija. U projektu je sudjelovalo više od 40 000 učenika i 10 000 odgojno-obrazovnih radnika iz 167 škola. Voditelj projekta je Boris Jokić, a suradnici su Zrinka Ristić Dedić, Iris Marušić, Teo Matković, Josip Šabić i Jana Šimon. Završna konferencija pod nazivom 'Odrastanje u (post)pandemijskom vremenu - iskustva iz Hrvatske' održana je u Novinarskom domu u Zagrebu 14. veljače 2023. U sklopu završne konferencije održano je predstavljanje rezultata projekta te rasprava o rezultatima. U raspravi su sudjelovali Zrinka Ristić Dedić (IDIZ), Suzana Hitrec (Upravna škola Zagreb), Irena Ihas Jurić (II. gimnazija), Klara Bilić Meštrić (CARNET) i

Zoran Kirinić (Osnovna škola Glina). Predstavljene rezultate projekta nalaze se [ovdje](#).

Završna konferencija HRZZ projekta EWChange

HRZZ projekt 'Uloga ličnosti, motivacije i socio-emocionalnih kompetencija u profesionalnoj dobrobiti učitelja u ranoj fazi karijere (TeachWell)'

Istraživanje osmišljeno u sklopu projekta ima svrhu ispitati zajednički doprinos obilježja poput ličnosti, motivacije za poučavanje i socio-emocionalnih kompetencija pozitivnim ishodom poput entuzijazma za poučavanje, zadovoljstva poslom, radnog angažmana, planiranog ostanka u profesiji i niskog stupnja profesionalnog sagorijevanja u ranoj fazi karijere. Projektni tim predvođen Iris Marušić predstavio je aktualne nalaze projekta na više domaćih i međunarodnih skupova. Josip Šabić i Dora Petrović sudjelovali su s poster-prezentacijama na konferenciji European Association for Research on Learning and Instruction (EARLI) u Solunu u Grčkoj. Branislava Baranović, Iris Marušić, Jelena Matić Bojić, Iva Odak i Mirta Mornar sudjelovale su na konferenciji ECER 2023 - European Conference on Educational Research na Sveučilištu u Glasgowu, a Iris Marušić i Ivana Pikić Jugović sudjelovale su na konferenciji NEPC's 7th Primary Colors of Education „ARISE for well-being“ u Tirani, Albanija. Projektni nalazi predstavljeni su i na 26. Danima Ramira i Zorana Bujasa.

Tim HRZZ projekta TeachWell

HRZZ projekt 'Integracija i dezintegracija Europske unije: Dinamike europeizma i euroskepticizma (IDEU)'

U ovom se projektu kroz interdisciplinarni pristup, te korištenjem inovativne komparativne metodologije i za ovu svrhu rijetko korištene sociološke teorije uspoređuju razvoj i dinamika europeizma i euroskepticizma. Ideje europeizma i euroskepticizma u vrijeme intenzivne društvene polarizacije ključne su u razumijevanju integracijskih i dezintegracijskih procesa. Rezultati istraživanja trebali bi doprinijeti razumijevanju utjecaja različitih povijesnih iskustava na različite vizije europske integracije u podijeljenim europskim društvima, što u konačnici predstavlja doprinos deideologizaciji rasprava o europskoj integraciji i europskom identitetu u znanstvenom i javnom prostoru. Voditelj projekta je Nikola Petrović, a suradnici iz IDIZ-a su Filip Fila i Josip Bilić. Tijekom 2023. godine rezultati istraživanja predstavljani su na više domaćih i međunarodnih znanstvenih konferencija, od kojih izdvajamo konferenciju ECPR General Conference održanu na Karlovom sveučilištu u Pragu, u sklopu koje je projektni tim održao izlaganje „Belonging where (and to whom)? Geopolitical orientations of Croatian presidents“ unutar panela „Central European Presidents, Governments, and Foreign Policy“.

Asistenti HRZZ projekta IDEU na ECPR konferenciji

HRZZ projekt 'Društvena odgovornost i profesionalna etika hrvatskih istraživača (RESETH)'

Ove smo godine započeli s provedbom još jednog istraživačkog projekta financiranog sredstvima Hrvatske zaklade za znanost. Riječ je o projektu „Društvena odgovornost i profesionalna etika hrvatskih istraživača – RESETH“. Glavni istraživački fokus jest pitanje što znači biti društveno odgovoran istraživač i kako društvenu odgovornost znanosti opisuju, doživljavaju i prakticiraju hrvatski istraživači iz prirodnih, biomedicinskih, tehničkih i društvenih znanosti. Osnova društvene odgovornosti znanosti u našem poimanju povezana je s profesionalnom etikom znanosti kroz vrijednosti, stavove i ponašanje istraživača. U Hrvatskoj nema istraživačkih projekata, analiza ili teorijskih radova koji bi bili dubinski fokusirani na temu društvene odgovornosti hrvatskih znanstvenika. I u međunarodnom kontekstu istraživanja o društvenoj odgovornosti znanosti koja uključuju znanstvenike rijetka su te se uglavnom odnose na znanosti o životu i biotehnologiju i provedena su na relativno malim uzorcima. Praktično nema studija o društvenoj odgovornosti znanosti u vrijeme društvenih kriza kao što je pandemija Covid-19. Projektom će se nastojati doprinijeti politikama društvene odgovornosti znanosti u Hrvatskoj, pojačanoj refleksivnosti znanstvenika o odnosu znanosti i društva i ulozi znanosti u društvu, te doprinijeti idejama

vezanim za angažman i ulogu javnosti u sustavu znanosti. Voditeljica istraživanja je Marija Brajdić Vuković, a IDIZ-ov projektini tim čine Ana Maskalan, Adrijana Šuljok i Nikola Petrović.

Ostali nacionalni i međunarodni kompetitivni projekti

U ovoj rubrici navodimo IDIZ-ove projekte financirane sredstvima Europskog socijalnog fonda i EU programa Erasmus+ te Europskog centra za razvoj strukovnog osposobljavanja (CEDEFOP).

ESF projekt 'METAR do bolje klime (Mreža za edukaciju, tranziciju, adaptaciju i razvoj)'

Cilj projekta METAR bio je uspostaviti trajnu mrežu organizacija civilnog društva (OCD-a), jedinica lokalne samouprave (JLS-a) i znanstvenoistraživačkih institucija, koje će uključivanjem u sve faze razvoja javnih politika doprinijeti tranziciji u niskougljično društvo prilagođeno na klimatske promjene bez energetske siromaštva. Kroz trajnu suradnju doprinijelo se razvoju novih vještina i kapaciteta OCD-a za argumentirano zagovaranje u navedenom području, a znanstvenoistraživačke institucije i JLS-i bili su uključeni u razvijanje novih načina informiranja i uključivanja zainteresirane javnosti. U završnoj godini provedbe projekt je predstavljen u više navrata stručnoj i široj javnosti. Objavljene su i [Smjernice za Akcijski plan energetske i klimatski održivog razvitka \(SECAP\)](#). Radi se o strateškom planskom dokumentu koji lokalnim zajednicama služi kao putokaz za smanjenje emisija stakleničkih plinova, povećanje energetske učinkovitosti i prijelaz na obnovljive izvore energije. Projekt je koordinirala udruga DOOR, a IDIZ je bio jedan od partnera iz akademskog sektora. Voditelj projekta za IDIZ bio je Branko Ančić, a suradnici Marija Brajdić Vuković, Lana Peternel i Tomislav Cik.

ESF projekt 'Tematska mreža „Cjeloživotno obrazovanje dostupno svima“ (TEMCO)'

Projekt TEMCO provodio se s ciljem jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva (OCD-a) za postizanje učinkovitog dijaloga s javnom upravom i znanstvenom zajednicom u oblikovanju i provođenju javnih politika za osiguravanje svima dostupnog cjeloživotnog obrazovanja, čime se stvara preduvjet za smanjivanje obrazovnih nejednakosti u Hrvatskoj. Koordinator projekta bio je Institut za razvoj obrazovanja. U završnoj godini provedbe projektini tim predstavio nalaze projekta na više okruglih stolova, a članovi i članice tima sudjelovali su i u brojnim medijskim istupima. Između ostaloga, voditelji projekta za IDIZ Iva Odak i Saša Puzić predstavili su nalaze istraživanja vezane za socijalnu dimenziju visokog obrazovanja i problematiku odustajanja od studija u Hrvatskoj na okruglom stolu Kluba zastupnika SDP-a u Hrvatskom saboru. Projekt je rezultirao i objavom monografije „[Obrazovne nejednakosti u srednjoškolskom obrazovanju iz učeničke i nastavničke perspektive](#)” u IDIZ-ovoj Biblioteci 'Posebna izdanja'. Autori monografije su Saša Puzić, Iris Marušić, Jelena Matić Bojić, Ivana Pikić Jugović i Josip Šabić.

Tim projekta TEMCO u Hrvatskom saboru

E+ projekt 'Support to better knowledge in youth policy (YouthWiki)'

Europska unija je kao jedan od svojih prioriteta u okviru politika za mlade navela lansiranje YouthWiki-ja, svojevrsne enciklopedije nacionalnih politika za mlade. Zadatak projekta YouthWi-

ki Croatia, koji je integralni dio cjelokupnog projekta YouthWiki na razini EU-a, je prikupiti, sistematizirati i analizirati podatke klasificirane po devet područja politika za mlade, sukladno Europskoj strategiji za mlade. Koordinator projekta je IDIZ, a IDIZ-ov Centar za omladinska i rodna istraživanja time je postao središnje mjesto za izvještavanje o nacionalnim politikama za mlade. U ovoj su godini nastavljena sva potrebna ažuriranja stranice YouthWiki Hrvatska, koja je dostupna [ovdje](#). Voditeljica projekta je Marita Grubišić-Čabo.

E+ projekt 'HAND IN HAND: Osnajivanje socio-emocionalnih kompetencija i svijesti o različitosti kod učitelja širom Europe'

Projekt je usmjeren na osnaživanje socio-emocionalnih kompetencija učitelja i njihove svijesti o različitosti kako bi ih se podržalo u radu s različitim učenicima i kako bi im se olakšalo nošenje s novim izazovima. Projekt u središte stavlja dobrobit učitelja ističući kako razvijanje njihovih socio-emocionalnih kompetencija i svijesti o različitosti istovremeno podržava učiteljsku brigu o sebi, stavljajući time u središte perspektivu učitelja. Projektni koordinator je Pedagoški institut iz Ljubljane, a IDIZ je odgovoran za provedbu sustava za osnaživanje učitelja u Hrvatskoj i davanje preporuka temeljenih na rezultatima istraživanja za kreiranje obrazovnih politika na nacionalnoj razini. Voditeljica projekta za IDIZ je Jelena Matić Bojić, a članovi projektnog tima su Iris Marušić, Iva Odak, Ivana Pikić Jugović, Saša Pužić, Josip Šabić, Ana Maskalan i Dora Ranogajec. Tijekom 2023. godine održani su redovni mjesečni susreti s oko 100 učitelja iz 9 eksperimentalnih škola koje sudjeluju u projektu, a u siječnju i travnju održan je dvosatni online, odnosno cjelodnevni susret uživo s 30-ak ravnatelja i stručnih suradnika iz 9 eksperimentalnih škola. Također, održane su i cjelodnevnice radionice za oko 90 sudionika iz 8 kontrolnih škola koje sudjeluju u projektu. Projektna ideja i projektni rezultati diseminirani su u različitim znanstvenim i stručnim krugovima (npr. ECER 2023 konferencija u Glasgouu,

Godišnja konferencija hrvatskih psihologa 2023. u Zagrebu, međunarodna konferencija 'Why the World Needs Antropologists' u Supetru, studijski posjet učitelja i ravnatelja iz Sjeverne Irske i Walesa u Zagrebu, 'Arise for well-being' konferencija u Tirani, županijsko stručno vijeće učitelja matematike u Zagrebu i sl.)

Hand in Hand radionica u Samoboru

CEDEFOP projekt 'Thematic country review (TCR) on upskilling pathways for (low skilled) adults'

Opći cilj projekta je provesti dvije dubinske procjene Hrvatske i Španjolske s obzirom na njihove nacionalne pristupe provedbi Preporuke Vijeća o oblicima usavršavanja odraslih osoba s niskom razinom vještina. Nalazi istraživanja doprinijet će širenju znanja o koherentnim i koordiniranim pristupima mogućnostima usavršavanja odraslih osoba s niskom razinom vještina širom Europe. Koordinator projekta je Istituto per la ricerca sociale (IRS), a partneri su IDIZ i IKEI Research and Consultancy (Španjolska). Voditelj projekta pri IDIZ-u je Teo Matković. U 2023. godini izrađen je inicijalni izvještaj i tematska matrica u kojoj je kao nacionalni ekvivalent Preporuke identificiran Zakon o obrazovanju odraslih. Temeljem mapiranih prioritarnih područja izrađena je pregledna studija kojom je utvrđeno stanje u odabranim dimenzijama i skupinama i koja će poslužiti kao temelj za empirijski istraživački rad u narednoj godini.

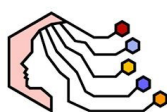
Nacionalni projekti

Institut je tijekom 2023. godine provodio 10 nacionalnih projekata, financiranih putem nadležnih državnih tijela (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Središnji državni ured za demografiju i mlade, Agencija za znanost i visoko obrazovanje), jedinica lokalne uprave (gradovi i općine), obrazovnih institucija, organizacija civilnoga društva, međunarodnih organizacija i zaklada (Friedrich Ebert Stiftung, Active Citizens Fund) te gospodarskog subjekta (A1 Hrvatska).

A1 projekt 'Aspiracije djevojaka k obrazovnim i profesionalnim putevima u STEM području – Steam'

Institut u partnerstvu s A1 Hrvatska i Gradom Splitom razvija u okviru A1 projekta 'STEMfemme Junior' inovativnu izvannastavnu aktivnost STeam, čiji je cilj osnažiti djevojčice za bavljenje različitim područjima STEAM-a i ojačati njihove aspiracije prema STEM zanimanjima. Ova izvannastavna aktivnost namijenjena je prvenstveno učenicama, ali i učenicima petih i šestih razreda osnovnih škola, a provodi se u 14 splitskih osnovnih škola u školskoj godini 2023./24. STeam uključuje intenzivnu suradnju s različitim institucijama koje se bave STEAM-om na području grada Splita (znanstvenim i obrazovnim institucijama, gradskim uredima, tvrtkama, umjetničkim organizacijama i kolektivima) te uspostavu mentorskih odnosa s učenicima. U 2023. godini provedene su izvannastavne aktivnosti i održano je nekoliko iskustvenih radionica za učenike splitskih osnovnih škola. Voditelj projekta za IDIZ je Boris Jokić, a suradnice iz IDIZ-a su Zrinka Ristić Dedić, Marija Klara Sedlar i Jana Šimon.

STeam
powered by

**A1 STEMfemme
JUNIOR**

A1 projekt 'STEMfemme Junior'

Grad za mlade – model certificiranja hrvatskih gradova na polju provedbe lokalnih politika za mlade

Udruga gradova pokrenula je program certificiranja hrvatskih gradova ocjenjujući kvalitetu provedbe lokalnih politika za mlade u tim gradovima. Napravljena je analiza postojećih modela certificiranja u Europi, koju su za Udrugu gradova napravili djelatnici Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu. Analizirano je ukupno osam modela iz različitih zemalja, a analiza je poslužila kao temelj za kreiranje hrvatskog modela. Udruga gradova osnovala je radnu skupinu za izradu hrvatskog modela u kojoj je okupila predstavnike relevantnih organizacija i institucija na ovom polju. U 2023. godini odrađena je detaljna analiza i revizija postojećih kriterija za certifikat 'Grad za mlade', kao i sve pripreme aktivnosti potrebne za nove prijave i recertificiranja iduće godine. Voditeljica projekta za IDIZ je Marita Grubišić-Čabo.

Generacija podrške i destigmatizacije - GPS 1.1.

Kroz istraživanje potreba mladih Gradskim programom za mlade grada Karlovca 2020.-2023. prepoznata je potreba osnivanja izvaninstitucionalnog Savjetovišta za mlade (mjera 1.1.). Glavni cilj projekta GPS 1.1. je osmišljavanje i provedba edukacija za civilni sektor po pitanju unaprjeđenja mentalnog zdravlja mladih. Koordinator projekta je DrONE – udruga za društveni razvoj i neformalno obrazovanje, a suradnice iz

Instituta Marita Grubišić-Čabo i Jana Šimon izradile su anketni upitnik čije su rezultate analizirale u svrhu izrade završnog izvještaja pod nazivom 'Mentalno zdravlje mladih u gradu Karlovcu'. Uz to, suradnice su bile podrška i u kvalitativnoj dio-nici projekta, a kao urednice radile su i na kvalitativnom dijelu izvještaja. Na završnoj konferenciji projekta predstavile su rezultate anketnog upitnika zainteresiranim akterima u Karlovcu.

Analiza istraživanja zapošljivosti diplomiranih studenata

Za potrebe Agencije za znanost i visoko obrazovanje Institut je pod vodstvom Tea Matkovića proveo analizu rezultata ankete o prijelazu na tržište rada diplomiranih studenata iz 2021. godine te povezoao rezultate anketa iz 2021. godine s podacima s „HKO portala“. Rezultati su uspoređeni po godinama te je nadopunjena analiza rezultata ankete o prijelazu na tržište rada diplomiranih studenata iz 2020. godine. Provedena je analiza pojedinačnih rezultata za svako uključeno visoko učilište. Rezultati su objedinjeni i predstavljeni u publikaciji „Diplomirati tijekom pandemije: Rezultati četvrtog nacionalnog istraživanja zapošljivosti diplomiranih studenata“. Također, objavljene su i procjene ključnih pokazatelja ishoda na razini polja znanosti i visokih učilišta. Istraživanje je provedeno krajem 2021. godine te je obuhvatilo generaciju koja je diplomirala tijekom 2020. godine, uslijed izbijanja COVID-19 pandemije, koja je u svojoj prvoj godini u značajnoj mjeri pogodila obrazovni sustav i tržište rada u cjelini. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 4858 diplomiranih studenata, odnosno 14,6 % osoba koje su diplomirale u RH 2020. godine. Suradnice na projektu bile su Katarina Jaklin, Dunja Potočnik i Andrea Grus.

Evaluacija programa 'Grad/općina – prijatelj djece' iz perspektive djece u 2023. godini: općine Velika, Petrijanec i Štrigova

Istraživanje predstavlja jednu fazu vrednovanja programa "Gradovi/ općine - prijatelji djece", u kojoj se na temelju doživljaja i iskustva djece po-

kušava doći do odgovora koliko grad ili općina zadovoljava potrebe djece i koliko djeluje po mjeri svojih mladih stanovnika. Istraživanje se provodi u višim razredima osnovnih škola na području grada / općine, odnosno od 4. do 8. razreda. Uzorak je osmišljen tako da reprezentira svu djecu koja žive na području ispitivanog grada / općine. U 2023. godini provedeno je istraživanje i pripremljeno izvješće za općine Velika, Petrijanec i Štrigova – kandidate za naslov „općina prijatelj djece“. Voditeljica projekta pri IDIZ-u je dr. sc. Zrinka Ristić Dedić.

Izrada Sociološke studije Gornji Grad i Kaptol u okviru rada na Programu cjelovite obnove povijesne jezgre grada Zagreba

Sociološka studija izrađena je za prostor Gornjeg grada i Kaptola u okviru Programa cjelovite obnove povijesne jezgre Grada Zagreba, a izradio ju je istraživački tim IDIZ-a u sastavu Anđelina Svirčić Gotovac (voditeljica), Jelena Zlatar Gamberozić, Mirjana Adamović, Ratko Đokić i Anamaria Klasić. Uzimajući u obzir specifičnosti ovoga dijela zaštićenog prostora trebalo je provesti participacijske procese u vidu rada sa stanarima i korisnicima ovog prostora u formi kvalitativne metodologije tj. fokus-grupa te strukturiranih i polustrukturiranih intervjuua. Planirane metode rada mogu značajno koristiti u vođenju i provedbi što uspješnije komunikacije s građanima (stanarima i korisnicima prostora). Istraživanjem se stoga nastojao dobiti uvid u tzv. kratkoročni i dugoročni smjer razvoja i planiranja obnove ovog specifičnog dijela središta Grada Zagreba. **Sociološkom se studijom** kroz prizmu mišljenja stanara i korisnika, te ostalih uključenih aktera, i nastalih zaključaka i preporuka nastojao dati stručan doprinos izradi interdisciplinarnog Programa cjelovite obnove povijesne jezgre Grada Zagreba, čiji je nositelj Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba.

Provedba istraživanja mid-term evaluacije programa Erasmus+ i ESS

IDIZ-ov tim u sastavu Branko Ančić, Nikola Baketa, Marija Brajdić Vuković i Katarina Jaklin proveo je za potrebe Agencije za mobilnost i programe EU evaluacijsku studiju na polovici provedbe programa Erasmus+ i Europske snage solidarnosti (2021-2027), u skladu sa zahtjevom Europske komisije. Osim te studije provedena je i studija završne evaluacije programa za razdoblje 2014-2020. Kao takva, evaluacija je obuhvatila sve aktivnosti u sektorima/područjima koje podržava program za razdoblje 2014.-2023. u svim zemljama koje sudjeluju u programu.

Istraživanje radnih uvjeta u neprofitnom sektoru u Republici Hrvatskoj

Projektom su istraživani uvjeti rada u svim djelatnostima neprofitnog sektora te je time omogućena usporedba uvjeta rada u neprofitnom sektoru s uvjetima rada u drugim sektorima. Istraživanje je financirala zaklada Friedrich-Ebert-Stiftung te je provedeno u suradnji sa sindikatom SKUPA. U 2023. godini provedene su sve faze istraživanja uvjeta rada u neprofitnom sektoru na uzorku zaposlenih u udrugama. U istraživanju je sudjelovalo 1075 zaposlenih iz 643 udruge, odnosno 7% zaposlenih u udrugama. Rezultati istraživanja predstavljeni su u Kući Europe u Zagrebu. U 2023. godini također je napisan i istraživački izvještaj s rezultatima istraživanja, koji će u 2024. godini biti objavljen na mrežnim stranicama Instituta. Voditeljica projekta je Katarina Jaklin.

Provođenje istraživanja o studentskom radu

Institut je u suradnji s Fakultetom elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu proveo projekt kojim se istražuje rad uz studij studenata Fakulteta elektrotehnike i računarstva, jer se uočava značajno povećanje broja studenata koji rade. Istraživanjem su se željeli bolje razumjeti uzroci i motivi povećanog obujma rada studenata, kao i posljedice koje takav rad može imati na individualnoj i institucionalnoj razini, i to iz perspektive

studenata, nastavnika i poslodavaca. Istraživanjem se nastojalo postići dubinsko razumijevanje uzroka za odluku o radu uz studij, kao i potreba vezanih uz studiranje i akademsku i profesionalnu socijalizaciju. Na temelju kvalitativnog i kvantitativnog istraživanja napravljena je analiza intervjua i podataka prikupljenih upitnikom te je napisan istraživački izvještaj s preporukama za unaprjeđenje postojećeg stanja. Voditeljica projekta je Iva Odak, a suradnici su Saša Puzić, Branislava Baranović, Dora Petrović i Mirta Mornar.

Istraživanje mladih u Jugoistočnoj Europi 2023-24: studija o mladima u Hrvatskoj

Istraživanje mladih u Hrvatskoj dio je međunarodnog istraživačkog projekta koji se provodi u 12 zemalja jugoistočne europske regije. Osim u Hrvatskoj istraživanje se provodi u Albaniji, BiH, Bugarskoj, Crnoj Gori, Grčkoj, Kosovu, Sj. Makedoniji, Sloveniji, Srbiji i Turskoj. Cilj istraživanja jest utvrditi potrebe, interese i stavove mladih u regiji s obzirom na različita životna područja poput rada, obrazovanja, mobilnosti, obiteljskih odnosa, vrijednosnih orijentacija i sl. IDIZ je zadužen za izradu hrvatskog istraživačkog izvještaja temeljem kvantitativnih podataka prikupljenih metodom ankete na nacionalno reprezentativnom uzorku mladih od 1500 ispitanika u dobi od 16 do 29 godina. Voditeljica projekta je Anja Gvozdanović, a suradnici su Mirjana Adamović, Nikola Baketa, Ratko Đokić, Dunja Potočnik i Vlasta Ilišin.

Programi iz programskih sredstava

U 2023. godini u Institutu se provodilo 6 projekata financiranih putem programa višegodišnjeg institucijskog financiranja (VIF) Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Škola i zajednica (ŠiZ)

Projekt 'Škola i zajednica' provodi se u suradnji Sveučilišta u Rijeci, Prve riječke hrvatske gimnazije, Centra za kulturu dijaloga i Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu. Škola i zajednica (ŠiZ) fakultativni je predmet građanskog odgoja

i obrazovanja u srednjim školama, osmišljen s ciljem promjene perspektive o građanskom odgoju i obrazovanju kroz približavanje škole zajednici i zajednice školi. Predmet je inovativno i jedinstveno odgojno-obrazovno iskustvo, a nadovezuje se i upotpunjuje s međupredmetnom temom građanski odgoj i obrazovanje kao i ishodima u kurikulumima nastavnih predmeta iz društveno-humanističkog područja poučavanja i učenja. ŠiZ se temelji na postavci da je za ostvarivanje osobne i društvene dobrobiti kod učenika nužno razvijati znanja, vještine i stavove o važnosti povezanosti u zajednici i aktivnog djelovanja pojedinaca. U skladu s time, učenici u sklopu predmeta odabiru, istražuju, stječu iskustvo te predlažu rješenje određenih pojava i problema u zajednici koje učenici samostalno identificiraju iz različitih tematskih područja. U 2023. godini održani su brojni susreti i edukacije srednjoškolskih nastavnika te su održana 3 završna događaja predstavljanja rada učenika u sklopu predmeta. U školskoj godini 2023./2024. u fakultativni predmet 'Škola i zajednica' uključeno je 105 nastavnika i više od 1400 učenika u 70 škola u Gradu Zagrebu, Krapinsko-zagorskoj i Primorsko-goranskoj županiji.

Škola i zajednica - učenički posjeti IDIZ-u

Program ISSP

ISSP je kontinuirani godišnji program međunarodne suradnje znanstvenih institucija iz 46 zemalja svijeta na anketnim istraživanjima koja pokrivaju značajne teme u području društvenog života kao što su: nacionalni identitet, obitelj, promjena uloge spolova, religija, društvene nejednakosti, radne orijentacije, okoliš, slobodno vrijeme i sport, društvene mreže, uloga vlasti, zdravlje itd. Osnovni cilj je osigurati međunarodni komparativni kontekst istraživanja, a ponavljanjem tematskih blokova u određenim vremenskim razmacima uvid u promjene. Na taj se način ciklički i jednokratno, te lokalno i globalno, ispituje čitava lepeza relevantnih društvenih problema. Komparativna i longitudinalna dimenzija omogućuju dublje i šire objašnjenje i razumijevanje društvenih pojava. U 2023. godini depoinirana je baza podataka *Health and Health Care 2021*. Sudjelovalo se na sastanku i ISSP skupštini u Reykjaviku, Island. ISSP projekt posebno je predstavljen u sklopu 9. Nacionalnog sociološkog kongresa Hrvatskog sociološkog društva. Od 1.1.2024. projekt će se financirati iz IDIZ-ovog istraživačkog programa. Voditelj projekta za IDIZ je Branko Ančić.

Procjena institucionalnih i strukturnih odrednica prijave i uspjeha na državnoj maturi

Cilj projekta je identificirati postoje li sustavne i perzistentne razlike u prijavama i rezultatima koje ostvaruju učenici na ispitima državne mature, a koje se mogu pripisati karakteristikama škole, programa ili prebivališta, nakon što se u obzir uzmu razlike polaznika u školskom uspjehu tijekom obaveznog osnovnog obrazovanja. Pretpostavljamo kako postoji značajan varijabilitet u pristupanju i rezultatima na ispitima državne mature koje ostvaruju učenici s obzirom na regionalnu pripadnost, vrstu škole i školski program, a koji nije moguće objasniti strukturom učeničkog tijela (odnosno prethodnim školskim uspjehom, spolnom strukturom i dobi). Pri tome se

obraci mogu razlikovati u pojedinim županijama s obzirom na strukturu srednjeg obrazovanja, gospodarsku snagu te razinu ulaganja u obrazovanje. Studije ovoga tipa predstavljaju jednu od temeljnih analitičkih primjena standardiziranih nacionalnih ispita, uobičajenu u međunarodnom kontekstu, te izuzetno primjenjivu za razumijevanje i razvoj obrazovnog sustava. Voditelj projekta je Teo Matković.

Utjecaj pandemije COVID-19 na turizam: primjeri odabranih srednjodalmatinskih otoka Hvara i Brača

Ovo istraživanje nastavak je istraživanja razvoja turizma na otocima i oslanja se, između ostalog, na studije slučaja raznih mjesta na otocima Hvaru i Braču. Istraživanja turističkih odrednica na otoku Braču, točnije u tri mjesta na otoku: Povlja, Postira i Bol i u gradu Hvaru na otoku Hvaru provedena su s ciljem analize različitih tipova razvoja u tim naseljima, od masovnog turizma (Bol i Hvar) preko održivog turizma (Postira) do stagnacije (Povlja). Ta su istraživanja osnova za daljnje istraživanje, pri čemu se planira daljnja komparacija manjih i većih naselja na spomenutim otocima longitudinalnim komparativnim analizama. U 2023. godini rezultati su predstavljeni lokalnoj zajednici u mjestu Postira na Braču, a predstavljeni su i na konferenciji 'Otočnost u suvremenom društvenom kontekstu' te na ljetnoj školi 'Waterscapes in Heritage and Environment'. Voditeljica projekta je Jelena Zlatar Gamberožić.

Stavovi o nejednakosti i nepravdi u Hrvatskoj

Nejednakost je jedan od velikih izazova s kojima se suočavaju demokracije 21. stoljeća. U Europi je rastuća nejednakost povezana s padom podrške javnosti demokraciji i, često, sve većom privlačnošću prema nacionalističko-populističkim vođama. Zabrinutost zbog nejednakosti porasla je nakon financijske krize 2008. i nakon globalne pandemije COVID-19, koja je ogolila neke od dubokih podjela unutar i između europskih naroda. Cilj ovog projekta je istražiti kako ljudi

u Hrvatskoj promišljaju različite oblike nejednakosti s kojima se susreću u svakodnevnom životu. Istražit će se kako i zašto se formiraju uvjerenja i moralni sudovi o nejednakostima, kao i neki od načina na koje se nejednakosti opravdavaju ili kritiziraju. Umjesto da se usredotoči isključivo na nejednakosti u prihodima, projekt će istražiti različite vrste nejednakosti unutar različitih sfera ljudskih života, uključujući kućanstvo, radno mjesto i hrvatsko društvo u cjelini. Istražit će se razumijevanje ljudi o nejednakostima i unutar njihovih vlastitih konteksta aktivnosti i uobičajenih praktičnih briga. Hrvatska je zanimljiv kontekst za proučavanje ovih tema, jer je jedna od europskih egalitarnijih zemalja u pogledu raspodjele bogatstva, kao i zemlja u kojoj se jednakost posebno cijeni. Voditelji projekta su Iva Odak i Harry Walker, antropolog s London School of Economics.

Istraživanje političke pismenosti učenika završnih razreda srednjih škola

Projekt 'Istraživanje političke pismenosti učenika završnih razreda srednjih škola' kontinuirani je projekt Instituta za društvena istraživanja u kojem se periodički ispituje politička kompetentnost mladih. Fokusirajući se na ispitivanje političkih znanja, stavova, vrijednosti i ponašanja mladih, interdisciplinarni tim znanstvenika/ica od 2010. godine prati promjene i analizira trendove političke pismenosti učenika završnih razreda srednje škole te na neki način evaluira nastavu građanskog odgoja i obrazovanja u hrvatskom školstvu. Dosad su provedena tri vala terenskih istraživanja – 2010., 2015. i 2021. godine, dok se u periodima između empirijskih istraživanja provode analize, interpretiraju rezultati i objavljuju radovi koji tematiziraju građanske kompetencije mladih. Osim toga, projekt ima za cilj suradnju s organizacijama civilnog društva pružajući znanstvenu podlogu za izradu edukacijskih programa i zagovaračkih pozicija na temu građanske kompetencije mladih. Projektni tim čine Nikola Baketa i Jelena Matić Bojić, a popis svih suradnika uključenih u različite etape istraživanja, kao i de-

taljnije informacije o projektu dostupni su [ovdje](#). Od 1.1.2024. projekt će se financirati iz IDIZ-ovog istraživačkog programa pod nazivom 'Politička kompetencija mladih na pragu odraslosti'.

Međunarodna suradnja, mobilnost i studijski posjeti

Izlazna mobilnost

Boravak asistenta Filipa File na Masarykovom sveučilištu u Brnu

Filip Fila, asistent na HRZZ projektu „Integracija i dezintegracija Europske unije: Dinamike europeizma i euroskepticizma“ (voditelj Nikola Petrović) boravio je na Masarykovom sveučilištu u Brnu u Češkoj od veljače do travnja 2023. godine. Mobilnost je ostvario putem programa CEEPUS Freemover. Filip je podijelio svoje iskustvo mobilnosti u intervjuu koji se nalazi na [poveznici](#).

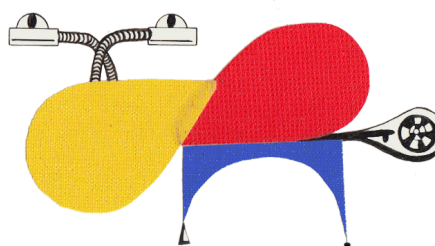
Filip Fila - CEEPUS mobilnost

Događanja i aktivnosti u (su) organizaciji IDIZ-a

9th International Degrowth Conference

9. Međunarodna konferencija o odrastu „Planet, ljudi, skrb – to se zove odrast!“ održana je od 29.8. do 2.9.2023. na više lokacija u Zagrebu. Na konferenciji su izlagali stručnjaci iz Hrvatske i svijeta koji se bave društvenim i političkim aspektima klimatskih promjena, kao i pitanjima druš-

tvene pravednosti i jednakosti. Uz konferenciju koja se održavala u jutarnjem dijelu programa, u poslijepodnevnom su terminima organizirani paneli koji su bili otvoreni za javnost i na kojima se raspravljalo o brojnim temama povezanim s održivim razvojem, odrastom i klimatskim promjenama. Organizatori konferencije bili su Institut za političku ekologiju, Društvo za održivi razvoj – DOOR, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, WHW, Mi2 - Multimedijalni institut i Znanstvenici za klimu – Hrvatska. U znanstvenom odboru konferencije sudjelovali su sljedeći istraživači s IDIZ-a: Branko Ančić, Marija Brajdić Vuković, Teo Matković, Katarina Jaklin i Tomislav Cik. Panele možete pogledati na [Youtube kanalu](#) 9. Degrowth konferencije.

**Planet,
People,
Care:
It Spells
Degrowth!**

9th International Degrowth Conference Aug 29 – Sep 2 2023 Zagreb

Konferencija *Degrowth*

Međunarodni skup „Zašto svijet treba antropologe – Moć izolacije“

U Supetru se od 27. do 29. listopada 2023. održao jedanaesti međunarodni skup „Zašto svijet treba antropologe – Moć izolacije“ (Why the World Needs Anthropologists/The Power of Isolation), u organizaciji Mreže za primijenjenu antropologiju Europske udruge socijalnih antropologa (Applied Anthropology Network - European Association of Social Anthropology) te partnera. 248 antropologa i antropologinja iz Hrvatske i Slovenije te različitih zemalja Europe i svijeta raspravljalo je na predavanjima i radionicama što znači izolacija u kontekstu dugotrajnih i međusobno povezanih kriza. O izolaciji kao konstruktu u redefiniranju političke, društvene i digitalne stvarnosti govorili su Dace Dzenovska (Sveučilište u Oxfordu), Lana Bobić (VoxFeminae), Karmen

Šterk (Sveučilište u Ljubljani), Rafram Chaddad (<https://www.rafram.com/>), Tomislav Pletenac (Sveučilište u Zagrebu), Heli Rantavuo (Spotify, eBay, Microsoft, OP Financial Group), Anders Kristian Munk (Sveučilište u Kopenhagenu) te studenti antropologije iz Europe i Hrvatske. Organizacijski tim zahvaljuje na podršci svim sudionicima, institucijama, partnerima i sponzorima (Hrvatska zaklada za znanost, Slovenska agencija za istraživanja, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Istraživački centar Slovenske akademije znanosti i umjetnosti, Institut za migracije i narodnosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatsko etnološko društvo, Tehničko veleučilište u Zagrebu, Grad Supetar i Turistička zajednica Grada Supetra).

EASA međunarodni skup na Braču

Završna diseminacija i okrugli stol u sklopu slovensko-hrvatskog bilateralnog HRZZ - ARRS projekta HESC

Završna diseminaciju i okrugli stol u sklopu bilateralnog HRZZ/ARRS projekta između Slovenije i Hrvatske pod nazivom: Kvaliteta života u stambenim naseljima iz socijalističkog i postsocijalističkog razdoblja: komparativna analiza između Slovenije i Hrvatske - HESC (2020. - 2023.) održani su 26. svibnja 2023. godine u prostorima Tribine Grada Zagreba u Zagrebu. Tijekom konferencije članovi hrvatskog tima (Anđelina Svirčić Gotovac, voditeljica te suradnici: Ratko Đokić, Jelena Zlatar Gamberožić, Mirjana Adamović i Anamaria Klasić) predstavili su stručnu studiju pod nazivom Osnovni pregled rezultata o kvaliteti života u stambenim naseljima iz socijalističkog i postsocijalističkog razdoblja u Hrvatskoj i Sloveniji s rezultatima anketnog istraživanja provedenog u izabranim stambenim naseljima u Hrvatskoj i Sloveniji (Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku te Ljubljani i Mariboru). U okruglom stolu sudjelovali su kolege s projekta i gosti iz različitih gradskih i državnih institucija: dr. sc. Richard Sendi - Urbanistički institut Republike Slovenije, voditelj projekta za Sloveniju, izv. prof. dr. sc. Boštjan Kerbler - Urbanistički institut Republike Slovenije, suradnik na projektu, mr. sc. Željko Uhlir - državni tajnik u Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, dipl. ing. arh. Nikša Božić - ravnatelj Zavoda za prostorno uređenje Grada Zagreba, dipl. ing. arh. Mladen Ilijević - Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, dipl. ing. arh. Bojan Ljubić - ravnatelj Zavoda za prostorni razvoj u Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i prof. dr. sc. Tihomir Jukić – Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – suradnik na projektu. Svi su sudionici aktivno sudjelovali u diskusiji te naglasili važnost stambene tematike i nužnosti uređenja stambene politike u Hrvatskoj i Sloveniji.

Okrugli stol u sklopu HRZZ projekta HESC

Predstavljen HRZZ - ARRS projekt o dobrobiti mladih i pandemiji COVID-19

Projekt je predstavljen javnosti u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića u Zagrebu. Projekt su predstavili voditeljica hrvatske istraživačke skupine Dunja Potočnik (Institut za društvena istraživanja u Zagrebu) i voditelj slovenskog istraživačkog tima Andrej Naterer (Filozofski fakultet Sveučilišta u Mariboru), uz suradnike iz Slovenije (Miran Lavrič, Suzana Košir, Vesna Godina Vuk, Danijela Lahe i Minea Rutar) i Hrvatske (Gordana Kuterovac Jagodić, Darja Maslić Seršić, Anja Gvozdanović i Iva Odak). Bilateralni projekt započeo je s provedbom u listopadu 2022. godine, a provodit će se tri godine. Financiran je sredstvima Hrvatske zaklade za znanost (HRZZ) i Javne agencije za istraživačku djelatnost Republike Slovenije (ARRS).

Predstavljen je HRZZ - ARRS projekt ISOLATION

Slovensko-hrvatski bilateralni projekt Slovenske istraživačke agencije (ARRS) i Hrvatske zaklade za znanost (HRZZ) 'Izolirani ljudi i zajednice u Sloveniji i Hrvatskoj - ISOLATION' predstavljen je javnosti u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića u Zagrebu. Projekt su predstavili voditelji projekta Dan Podjed (Istraživački centar Slovenske akademije znanosti i umjetnosti) i Lana Peternel (Institut za društvena istraživanja u Zagrebu) te suradnici na projektu Tatiana Bajuk

Senčar i Miha Kozorog iz Slovenije, te Filip Škiljan, Lucija Mihaljević, Hrvoje Čargonja i Nikolina Hazdovac Bajić iz Hrvatske. Tijekom 2023. godine provedena su brojna terenska istraživanja u slabo naseljenim ili napuštenim mjestima Hrvatske i Slovenije.

Predstavljanje HRZZ projekta ISOLATION

Završna konferencija HRZZ projekta EWACHange

Završna konferencija projekta EWACHange pod nazivom „Odrastanje u (post)pandemijskom vremenu - iskustva iz Hrvatske“ održana je u Novinarskom domu u Zagrebu. Projekt u kojem je sudjelovalo više od 40 000 učenika i 10 000 odgojno-obrazovnih radnika iz 167 škola financirala je Hrvatska zaklada za znanost. U sklopu završne konferencije održano je predstavljanje rezultata projekta EWACHange te rasprava o rezultatima. U raspravi su sudjelovali Zrinka Ristić Dedić (IDIZ), Suzana Hitrec (Upravna škola Zagreb), Irena Ihas Jurić (II. gimnazija), Klara Bililić Meštrić (CARNET) i Zoran Kirinić (Osnovna škola Glina). Predstavljeni rezultati nalaze se na [poveznici](#).

Dan otvorenih vrata

Dan otvorenih vrata našeg Instituta održali smo 14.12.2023. Posjetitelje je uvodnom riječju pozdravio ravnatelj Boris Jokić, a zatim smo započeli program dvjema prezentacijama iz područja obrazovnih istraživanja. Dora Petrović, doktorandica na HRZZ projektu „Uloga ličnosti, motiva-

cije i socio-emocionalnih kompetencija u profesionalnoj dobrobiti učitelja u ranoj fazi karijere - TeachWell“ (voditeljica Iris Marušić) govorila je o izazovima s kojima se učitelji susreću u ranoj fazi karijere. Jana Šimon, doktorandica na HRZZ projektu „Promjene u organizaciji procesa odgoja i obrazovanja uzrokovane COVID-19 pandemijom: učinci na obrazovna iskustva, dobrobit i aspiracije učenika u Republici Hrvatskoj – EWChange“ (voditelj Boris Jokić) predstavila je nalaze istraživanja o stavovima vezanim za zabranu korištenja mobitela u osnovnim školama. Zatim je Anamaria Klasić, doktorandica na

HRZZ projektu „Kvaliteta života u stambenim naseljima iz socijalističkog i postsocijalističkog razdoblja: komparativna analiza između Slovenije i Hrvatske – HESC“ (voditeljica Anđelina Svirčić Gotovac) predstavila nalaze istraživanja o kvaliteti života u zagrebačkim stambenim naseljima. Program je završio izlaganjem „Odrast - zašto je to važna tema u društvenim znanostima i zašto je neizbježan“ dr. sc. Branka Ančića. Posjetitelji su aktivno doprinijeli programu svojim upitima i komentarima, a nakon održanog formalnog dijela programa uslijedio je mali domjenak uz pokojnu čašu vina.

Dan otvorenih vrata

Izvještaji i publikacije

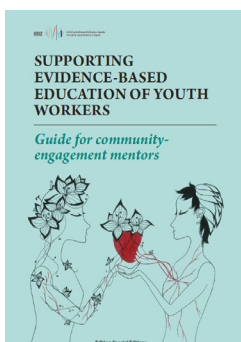
Naslovnica	Naslov publikacije	Autori/ce	Izdavač
	Sociološka studija Gornji grad i Kaptol u okviru Programa cjelovite obnove povijesne jezgre grada Zagreba	Anđelina Svirčić Gotovac	Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba, IDIZ
	Diplomirati tijekom pandemije: Rezultati četvrtog nacionalnog istraživanja zapošljivosti diplomiranih studenata	Teo Matković, Katarina Jaklin, Andrea Grus, Dunja Potočnik	Agencija za znanost i visoko obrazovanje
	Preporuke Mreže Cjeloživotno učenje za sve	Mreža Cjeloživotno učenje za sve	Institut za razvoj obrazovanja
	Smjernice za Akcijski plan energetske i klimatske održivosti razvika (SECAP)	Mreža METAR do bolje klime	Društvo za održivi razvoj - DOOR
	Obiteljski odnosi u Republici Hrvatskoj iz perspektive mladih	Boris Jokić, Zrinka Ristić Dedić	IDIZ
	Odrastanje u post-pandemijskom vremenu: iskustva iz Hrvatske	Boris Jokić	IDIZ
	ZABRANE? Korištenje mobitela u osnovnim školama Republike Hrvatske iz učiteljske i učeničke perspektive	Boris Jokić, Zrinka Ristić Dedić i Jana Šimon	IDIZ-ovi vidici

Izdavaštvo

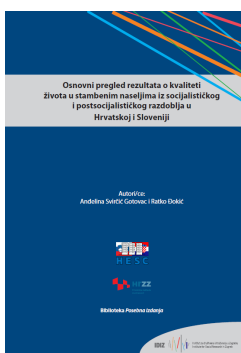
Ukupna znanstvena produkcija Instituta za društvena istraživanja u 2023. godini obuhvaća 1 uredničku knjigu, 28 članaka i 11 poglavlja. Od toga je 28 članaka objavljeno u časopisima indeksiranim u bazama Web of Science i/ili Scopus.

IDIZ je izdavač biblioteke „Znanost i društvo“ i „Posebna izdanja“ te znanstvenog časopisa „Sociologija i prostor“.

U biblioteci Posebna izdanja objavljene su sljedeće publikacije:

- Sunčana Kusturin, Bojana Čulum Ilić. Supporting Evidence-based Education of Youth workers. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 2023.

- Anđelina Svirčić Gotovac, Ratko Đokić. Osnovni pregled rezultata o kvaliteti života u stambenim naseljima iz socijalističkog i postsocijalističkog razdoblja u Hrvatskoj i Sloveniji. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 2023.

- Saša Puzić, Iris Marušić, Jelena Matić Bojić, Ivana Pikić Jugović, Josip Šabić. Obrazovne nejednakosti u srednjoškolskom obrazovanju iz učeničke i nastavničke perspektive. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 2023.

Časopis „Sociologija i prostor“

U 2023. godini časopis „Sociologija i prostor“ objavio je znanstvenoistraživačke radove iz područja sociologije, sociologije prostora, socijalne geografije, psihologije, obrazovanja i srodnih znanosti. Objavljena su dva redovita broja „Sociologije i prostora“, Vol. 61 No. 1 (226) i Vol. 61 No. 2 (227), koji su dostupni na mrežnim stranicama Instituta i na Hrčku. Ujedno, drugi godišnji broj časopisa Vol. 61 No. 2 (227) realiziran je kao tematski broj posvećen temi nove javne kulture i prostora društvenosti. Gostujuća urednica tog broja je Željka Tonković s Odsjeka za sociologiju Sveučilišta u Zadru. Projekt „Nova javna kultura i prostori društvenosti“ sufinanciran je sredstvima Europske unije iz Europskoga socijalnog fonda. Treći redoviti broj časopisa Vol. No. 3 (228) objavljen je početkom 2024. godine i u njemu je najavljeno obilježavanje 60. obljetnice izlaženja „Sociologije i prostora“ i osnivanja Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu.

Najave događanja

6. Dani obrazovnih znanosti

Konferencija 6. Dani obrazovnih znanosti „Budućnost obrazovanja: novi pravci u istraživanjima i praksi“ održat će od 16. do 18. 10. 2024. u prostorijama Algebre u Zagrebu.

U sadašnjem vremenu obilježenom iznimnim razvojem tehnologija, prisutnošću globalnih kriza te stalnim društvenim promjenama pa i tenzijama koje oblikuju složeni kontekst odgojno-obrazovnog sustava, imperativom postaje iznalaženje

novih obrazovnih paradigmi i oblikovanje inovativnih smjerova razvoja kojima se može odgovoriti na navedene izazove.

Na konferenciji „Budućnost obrazovanja“ želimo analizirati suvremene obrazovne pojave i procese te naznačiti pravce koji će redefinirati budućnost obrazovnih istraživanja i prakse. Konferencija je otvorena različitim temama, a posebno potiče radove o:

- trendovima u razvoju odgoja i obrazovanja, školstva, učiteljske profesije itd.
- inovativnim praksama učenja i poučavanja koje inspiriraju i osnažuju učenike/studente i učitelje/nastavnike te osiguravaju stjecanje relevantnih znanja i kompetencija za život u 21. stoljeću
- inkluzivnim praksama koje uspješno odgovaraju na sve veću raznolikost u učionicama i potiču razvoj i napredovanje svih učenika/studenata, bez obzira na okružja iz kojih dolaze ili njihova individualna obilježja
- mogućnostima suvremene tehnologije za unaprjeđivanje učenja, poučavanja i vrednovanja
- obrazovnoj politici i reformama koje imaju potencijal pozitivno transformirati odgojno-obrazovni sustav
- utjecaju širih društvenih pojava i promjena (npr. migracija, porasta društvenih nejednakosti, klimatskih promjena) na sustav odgoja i obrazovanja
- novim pristupima u obrazovnim istraživanjima.

Konferencija je osmišljena kao mjesto susreta, učenja, bogatih rasprava i suradnje znanstvenika različitih profila i praktičara-istraživača u potrazi za rješenjima koja će donijeti kvalitetnija obrazovna iskustva za sve.

Pozivamo vas da nam se pridružite u dijalogu i zajedničkom osmišljavanju budućnosti obrazovanja.

Više informacija možete pronaći na [mrežnoj stranici konferencije](#).

60. obljetnica Instituta i časopisa 'Sociologija i prostor'

Ove godine svečano obilježavamo 60. obljetnicu osnutka našeg Instituta i izlazenja časopisa „Sociologija i prostor“. Tim povodom organizirat ćemo više prigodnih događaja tijekom cijele godine, a glavni događaj proslave održat će se 22. travnja 2024. godine u Laubi, gdje ćemo organizirati panel u kojem ćemo raspravljati o izazovima koje budućnost stavlja pred društvene i humanističke znanstvenike u ozračju suvremenih kriza. Na događaju će biti predstavljen i jubilarni tematski broj časopisa „Sociologija i prostor“, a bit će prilike i za neformalno druženje i razmjenu ideja. Pozivamo vas stoga da pratite naše društvene mreže i pravovremeno se informirate o aktivnostima koje smo pripremili za vas.

Iz svakodnevice Instituta...

Uredili: Tana Morić i Stjepan Tribuson